

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek oponentky

Práci předložil student: Pavel Zahradka

Název práce: Náboženství a veřejné dobro

Oponovala (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. Martina Štípková, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Autor provedl výzkum, jehož cílem bylo zjistit, „jak příslušnost k náboženské skupině ovlivňuje interakce mezi náboženskými skupinami“ (s. 14.) Autor zkoumal, jak náboženské vyznání respondentů a informace o náboženském vyznání osob, se kterými potenciálně mohou interagovat, ovlivňuje ochotu pomoci a spolupracovat (toto je moje formulace, v práci jsem ji takto jasně nenašla). Provedený výzkum je v několika ohledech nedotažený a naplnění cíle je velmi omezené.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Práce vychází z teorie her, která počítá s racionálním jednáním aktérů při rozhodování o pomoci ostatním a spolupráci. Autor se snaží teorii her propojit s teoriemi o náboženství a xenofobii a formulovat hypotézy o tom, jak náboženská identita a solidarita mezi souvěrci ovlivňuje ochotu pomoci a kooperovat. Toto propojení je ale povrchní a nedotažené. V teoretické části najdeme kapitoly věnované skupinové identifikaci a nálepkování náboženských skupin, sekularizaci a fundamentalismu, imigraci muslimů, islamofobii a předsudkům vůči příslušníkům různých náboženství. Chybí ale jasná argumentační linie. Na zdroje použité v teoretické části autor odkazuje vždy na konci odstavce, takže se zdá, že všechny informace jsou z těchto zdrojů přejaté a autor s nimi nijak nepracuje. Autor navíc používá vágní nebo nevysvětlené termíny (např. nábožensky založené země, s. 8) a vynáší nereflakovaně hodnotící soudy („předsudky se nesmí vymknout kontrole,“ s. 9) či chybně připisuje společnosti schopnost jednat (s. 29).

V empirické části jsou testovány tři hypotézy, které jsou pouze předložené, nikoli zdůvodněné. Výzkumný design byl původně plánovaný jako experiment, ale ukázalo se, že přesahuje autorovy možnosti. Místo toho autor navrhl a realizoval dotazníkové šetření, ve kterém se respondentů různých náboženských vyznání ptal, jak by se zachovali v hypotetických situacích odpovídajících zamýšleným hrám. Dotazovací strategie nebyla uživatelsky přívětivá a vedla k malé návratnosti, což autor velmi dobře reflektuje. Výsledky jsou pouze popisné, spočívají ve srovnání odpovědí respondentů s různým náboženským vyznáním. Není ale provedena žádná statistická inferenze, tedy formální testování hypotéz.

Vzhledem k mělkému teoretickému ukotvení výzkumu nepřekvapí, že stejně mělká je i interpretace dat. Až komicky působí autorův údiv nad tím, že ženy jsou méně ochotné než muži poskytnout pomoc, která byla měřena (mimo jiné) ochotou zasáhnout do slovního nebo fyzického konfliktu dvou osob (v jednom zadání bylo dokonce explicitně řečeno, že jde o muže).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Práce splňuje předepsané formální požadavky. Členění práce do kapitol odpovídá logice kvantitativního výzkumu. Formální stránka práce s literaturou je korektní. Styl psaní by si ale zasloužil větší péči. Hlavní sdělení práce jsou sice srozumitelná, ale styl psaní je povrchní, na řadě míst autor své argumenty nedovysvětluje, skáče z jedné myšlenky na druhou a text kvůli tomu působí roztříštěně.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Autor realizoval kvantitativní výzkum, ve kterém se pokusil zpracovat sociologicky relevantní téma, ale příliš se mu to nepodařilo. Nicméně prokázal, že je alespoň na základní úrovni seznámen s principy výzkumné práce a částečně své chyby reflektuje. Proto doporučuji práci k obhajobě, ovšem s tím, že je její kvalita na hraně obhajitelnosti.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

1. Pokud tomu dobře rozumím, tak jste všem respondentům dával kompletní sadu otázek se všemi variantami náboženství (každou otázku tedy zodpovídali ve čtyřech variantách), což respondenty zjevně odrazovalo od dokončení dotazníku. Jaké jiné možnosti se nabízely? Uvažoval jste i o možnosti zachovat v rámci dotazníku původně plánovaný experimentální design?

2. Zvláštní kategorií náboženského vyznání jsou ve vaší analýze ateisté, které ale také některých místech označujete za „něcisty“. Odkud přejímáte tento termín a proč se domníváte, že většina lidí, kteří se dobrovolně označili za ateistu (i když měli možnost otevřené odpovědi) „něčemu věří“?

3. Jaké analytické metody jste mohl použít pro formální statistické testování hypotéz?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Práci navrhuji hodnotit známkou dobře.

Datum: 14. 6. 2020

Podpis: